

El valor educatiu del lleure pel jovent i els reptes per les administracions locals

Txus Morata, directora de la Càtedra de Lleure Educatiu i Acció Sociocultural de la Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés

Situació actual del lleure de les persones joves

El lleure és un dret reconegut en el marc legal nacional i internacional i està considerat com a positiu pel benestar i la qualitat de vida de les persones. Tot i així, l'accés universal al lleure no està garantit i encara hi ha moltes desigualtats que actuen com a barreres. Aquestes barreres són fonamentalment les de caràcter econòmic i les causades per la desigual implantació territorial dels recursos i equipaments de lleure.

Davant d'aquesta realitat, en l'actualitat el món local impulsa diferents experiències com els espais joves (equipaments municipals que promouen participació i promoció social), els casals juvenils (projectes col·lectius de barri per promoure la participació i l'autogestió), els ateneus (per a fomentar la cultura i la millora de la qualitat de vida a través d'activitats socioculturals) o la presència del lleure als plans locals de joventut.

Beneficis del lleure educatiu pels i les joves

El lleure és fonamental pel desenvolupament integral de les persones joves i l'àmbit més directament relacionat amb la seva realitat. Forma part del seu desenvolupament social, educatiu i psicològic i és un context d'oportunitats privilegiat per a l'autoexpressió, el desenvolupament de competències i la relació amb els altres. Per això, les activitats que es desenvolupen en el marc del lleure dels i les joves són especialment significatives, ja que és l'etapa en què succeeixen els diferents processos de transició cap a la vida adulta.

En concret, podem identificar els beneficis i contribucions del lleure per al desenvolupament dels adolescents, joves i comunicats a partir de cinc eixos:

1. Benestar emocional i construcció d'identitat
2. Competències acadèmiques i ocupabilitat
3. Participació social i construcció de ciutadania
4. Cohesió social dels territoris
5. Promoció de lideratge social

Reptes i línies d'actuació de les polítiques de lleure educatiu

Les administracions locals poden desenvolupar un ampli ventall de propostes orientades a garantir un accés en igualtat de condicions al lleure:

1. Promoure projectes i activitats que garanteixin l'accés universal a les activitats de lleure per a tot el jovent

- Ampliant l'oferta d'activitats de lleure educatiu gratuïtes, incrementant les ajudes econòmiques i realitzant tasques de promoció i divulgació d'activitats i projectes, especialment a barris o municipis amb menys oferta.
- Fomentant espais de debat i diàleg entre els diferents actors implicats per avançar en la millora de l'oferta de lleure, garantint que siguin accessibles i inclusives.
- Creant catàlegs i mapes d'activitats de lleure per a adolescents i joves amb suport individualitzat i comptant amb dinamitzadors.
- Acompanyant a adolescents i joves que viuen situacions d'aïllament i soledat.

2. Aplicar metodologies que fomentin l'autonomia i l'apoderament dels i les joves

- Considerant al i la jove com el principal protagonista dels programes i serveis de lleure.
- Reconeixent el lleure com un espai idoni per a l'aprenentatge i la pràctica de la participació social i per a la construcció d'associacionisme.
- Acompanyant en etapes de transicions per a traçar itineraris personalitzats, connectant els i les joves amb xarxes i serveis de la comunitat.

3. Desenvolupar actuacions des d'una perspectiva d'ecosistema educatiu i d'educació 360

- Promovent el treball transversal, construint propostes socioeducatives i culturals integrals i integrades entre diferents departaments i/o àrees de les administracions.
- Impulsant accions de difusió i sensibilització entre famílies i altres agents de la comunitat sobre el valor social i educatiu del lleure.
- Consolidant xarxes locals liderades per iniciatives de lleure juvenil.

4. Vetllar per la qualitat pedagògica de les propostes de lleure

- Comptant amb evidències des de la recerca especialitzada.
- Promovent espais de debat i formació.
- Millorant la qualificació i capacitació dels professionals del lleure.
- Mantenint espais de reflexió i debat entorn els reptes del lleure educatiu, amb la participació d'administracions locals, experts i entitats del tercer sector entre altres.

Diputació
Barcelona

Àrea d'Educació